



TÜRK YE TÜRKÇES A IZLARINDA AKRABALIK ADLARI

Kinship Names in Dialects of Turkey Turkish

Serdar YAVUZ

ÖZET

Hem kan hem de evlilik yoluyla çe itli ekillerde insanların birbirine yakın olması durumuna genel olarak akrabalık denir. Ya ayan dillerin söz varlıkları içerisinde oldukça önemli kelime gruplarından birisi de akrabalık adlarıdır. Bütün bunlar da gösteriyor ki akrabalık adları dedi imiz bu adlar insano lunun hayatında önemli ve devamlı ekilde rol oynar. Türklerin sosyal hayatlarının geli mesinde ise akrabalı ın büyük önemi vardır. Sosyal bir cemiyet olan aileler ve akrabalar arasında kurulmu olan ba lar Türk toplum hayatının çok güçlü olmasının en önemli sebeplerindendir. Türk milletindeki akrabalık adları sistemi/sistemati i bilim adamlarının incelemesine her zaman konu olmu tur. Akrabalık adlarının çoklu u bu konunun ayrıntılı bir ekilde ele alınmasını sa lamı tır.

Çalı mamızda Türkiye Türkçesi a ızları ile ilgili yapılmı çalı malar taranmı tır. Bu tarama sonucunda Türk aile sisteminde var olan ili kileri düzenleyen ve sıralayan akrabalık adları Türkiye Türkçesi a ızları penceresinde incelenmeye çalı ılmı tır.

Anahtar Sözcükler: Türkiye Türkçesi A ızları, akraba, adbilim, adlandırma, terminoloji.

ABSTRACT

The state of people's being close to each other genetically and maritally in various ways is called kinship. One of the most important word groups in vocabulary of living languages is kinship names. All of these show that these names called kinship names play a continuous and important role in the lifes of human beings. Kinship has a great importance in improvement of social life of Turks.

The ties between families and relatives that are social communities are the most important reasons for Turkish social life to be very powerful. The system/systematic of kinship names in Turkish Nation always become a subject of examination for scientists. The large number of kinship names cause this subject to be examined in details.

In our work, the works about dialects of Turkey Turkish have been scanned. As a result of this scanning, the kinship names ordering and arranging relations existing in the system of Turkish family have been tried to study in view of dialects of Turkey Turkish.

Key Words: Dialects of Turkey Turkish, relative, onomasiology, onomathesia, terminology.

Hem kan hem de evlilik yoluyla çe itli ekillerde insanların birbirine yakın olması durumuna genel olarak akrabalık denir. Ya ayan dillerin söz varlıkları içerisinde oldukça önemli kelime gruplarından birisi de akrabalık adlarıdır. Ad verme, adlandırma olayının ba langıç noktası insanın en yakını, yakınları veya yakın çevresidir. Dolayısıyla akrabalık adları insano lunun temel ihtiyaçlarını kar ılamaya yarayan unsurlardır. Bütün bunlar da gösteriyor ki akrabalık adları dedi imiz bu adlandırmalar insano lunun hayatında önemli ve devamlı ekilde rol oynar. Türklerin sosyal hayatlarının geli mesinde ise akrabalı ın büyük önemi vardır. Sosyal bir cemiyet olan aileler ve akrabalar arasında kurulmu olan ba lar Türk toplum hayatının çok güçlü olmasının en önemli sebeplerindendir.

Sosyologlar tarafından devletin en küçük modeli olarak kabul edilen aile ve buna ba lı olarak akrabalık ili kilerinin Türklerde son derece önemli olması itibariyle bu sosyal müessesenin

* Bu makale 6. Uluslararası Türk Dili Kurultayında 20-25 Ekim 2008 sunulmu bildirinini geniletilmi hâlidir.

* Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, srdryavuz23@gmail.com.

fertlerinin yakınlığı derecesinde de isimlendirmeler (anne, baba, karde , amca, dayı, hala, teyze; kayın ata, kayın ana, kayın, baldız vs.) çok zengin görülmektedir. Bu zenginli e istinaden Türklerdeki akrabalık sistemleri bilim adamlarının her zaman ilgisini çekmiştir. Bu konuda özellikle Türk akrabalık adlarını oldukça ayrıntılı bir şekilde ele alan birçok ara tırma yayımlanmıştır¹.

Akrabalık adları, kullanılan dilin söz varlığı içinde önemli bir yere sahip olsa da bazı dillerde de iki ses ve ekil farklılıklarına bürünerek de dilimizde kullanılan örnekleri mevcuttur. Bu da dilin zenginliğini ortaya koyma açısından önemlidir.

Bir dilin akrabalık adlarındaki sayısal azlık-çokluk toplum yaşamındaki aile ve akrabalık ilişkileri ile doğrudan ilişkilidir (Aksan 1998: 45).

Akrabalık adları açısından Batı toplumları üzerine yapılan incelemelere bakıldığında endüstri-leşme ve şehirleşmenin artması, göçler ebeveynlerin oturdukları yerlerle çocukların ve torunların oturdukları yerler arasındaki mesafelerin uzak olması gibi sebeplerle akrabalık ilişkilerinin zayıfladığı, büyük kent merkezlerinde insanların ancak çekirdek aileler halinde bir yaşam sürdükleri ifade edilmektedir (Dilek 2003:542). Artık günümüz sosyal hayatında insanların gittikçe bireyselleşmesi akraba akrabalık adı gibi kavramların sonunu getirmektedir.

Anadolu Akrabalık Adlarında Akrabalık

Akrabalık meselesini Türk Hukuk sistemi de ayrıntılı bir şekilde incelemiştir. Türk Hukuku akrabalık terim olarak "hısımlık" şeklinde kullanmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun 17. maddesinde kan hısımlığının iki türlü olduğu belirtilir: "Biri doğrudan gelen kişiler arasında üstsoy-altsoy hısımlığı; biri doğrudan gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında yansoy hısımlığı vardır." ilgili maddeye dair şöyle bir açıklama yapılmıştır: Hısımlık doğrudan nesepden (kan hısımlığı) öteki ise sebepten (evlenme dolayısıyla) meydana gelen (sıhri) hısımlıktır (Emiroğlu, 1998:108)." Medeni kanunda akrabalık kavramlarına üst, alt ve yan gibi teknik nitelendirmelerde yapılmıştır.

Akrabalık adlarının tasnifi ile ilgili çalışmaların sayısı oldukça fazladır. Emiroğlu, çalışmasında Türkçe Sözlük'teki 150 kadar sözcüğü 13 farklı başlık altında deşerlendirmiştir (Emiroğlu, 2012:1695).

1. Eş anlamlılık Bakımından Akrabalık Adları
2. Yaş ve Yaşlılık-Büyüklik-Küçüklük Bakımından Akrabalık Adları
3. Cinsiyet Bakımından Akrabalık Adları
4. Akrabaların Birbirine Yakınlık Dereceleri Bakımından Akrabalık Adları
5. Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Akrabalık Adları
6. Kültürel Yakınlık ve Geleneklere Göre Akrabalık Adları
7. Kadına ve Erkeğe Göre Akrabalık Adları
8. Baba, Anne ve Kardeşler Tarafından Oluşmasına Göre Akrabalık Adları

¹ Caferoğlu Ahmet, Kaşgarlı Mahmut'a göre Akraba Adları, Türk Dili, XXVII, 253,s. 23-26

Tuncer Gülensoy, "Altay Dillerinde Akrabalık Adları Üzerine Notlar", TDAY Belleten 1973-1974 TDK, Ankara, 1974, s. 283-318.

Talat Tekin " Amca ve Teyze Kelimeleri Hakkında" TDAY Belleten 1960, s. 283-294

M. Adil Özer, Türk Halk Biliminde Düğün-Evlilik-Akrabalık Terimleri Sözlüğü. Ankara 1981, Ziya Gökalp Derneği Yayınları, Aslımlar Matbaası.

Yong Song Li, "Türk Dillerinde Akrabalık Adları", Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, Simurg, 1999, İstanbul.

Sadettin Gömeç, "Divan'ın Lügat'it Türk'te Akrabalık Bildiren Terimler" Türk Kültürü S. 464, s. 714-724 Aralık 2001, Ankara.

Mehmet Ziya Binler, Türk Dünyası Aile ve Akrabalık Terimleri Sözlüğü, İstanbul 2006, Selenga Yayınları.

Figen Güner Dilek, "Altay Türklerinde Akrabalık" Ahmet Bican Erçilasun Anı, s. 541-563.

Selim Emiroğlu, Türkçe Sözlükteki Akrabalık Akrabalık Adlarının Tasnifi, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, Fall 2012, p. 1691-1710, Ankara-TURKEY.

9. Medeni Duruma Göre Akrabalık Adları

10. Birden Fazla Akrabalık Durumunu Kar ılamasına Göre Akrabalık Adları

11. Çokluk ve Teklik Anlamıyla Kullanımına Göre Akrabalık Adları

12. Yapı Bakımından Akrabalık Adları

13. Türkçe, Yabancı ve Karı ık Olma Durumuna Göre Akrabalık Adları

Bu akrabalık adlarını Prof. Dr. Tuncer Gülensoy'un "Altay Dillerindeki Akrabalık Adları Üzerine Notlar" adlı makalesinde akrabalık adlarını a a ıdaki gruplarda toplar. (Gülensoy 1973-1974:287).

“1. Aile içi yakınlık

Baba

anne, ana kız

(karde)

a. küçük kız karde

b. büyük kız karde , abla

erkek karde

a. küçük erkek karde

b. büyük erkek karde , a abey

2. Baba tarafından akrabalık (Kan yakınlı ı olan akrabalık)

dede

babaanne, ebe

amca (babanın büyük veya küçük erkek karde i)

hala (babanın büyük veya küçük kız karde i)

halao lu, hala kızı

3. Anne tarafından akrabalık

dede, büyükbaba

anneanne, nine, büyükanne

teyze (annenin küçük veya büyük kız karde i)

dayı (annenin küçük veya büyük erkek karde i)

teyze o lu, teyze kızı

dayı o lu, dayı kızı

4. Evlilikle olan akrabalık

yenge (büyük veya küçük karde in e leri veya amca ile e leri)

eni te (büyük veya küçük karde in veya teyze ile halanın kocası)

güvey (damat)

dünür (birbirlerinden kız ya da o lan alıp veren anne ya da babanın birbirlerine göre adı)

baldız (erke e göre karısının büyük yada küçük kız karde i)

kayın (erke e yada kadına göre, erke in ya da kadının erkek karde i)

elti (iki erkek karde karılarının birbirlerine göre adı)

görümce (erke in kız karde inin karısına göre adı)

kaynana

kaynata

kuma (eskiden birinci kadın yerine nikahla alınan ikinci kadın)

5. Dede veya anneanne/babaanneye göre akrabalık

O ul

Kız

Torun

Torun çocu u” (Gülensoy 1973-1974:287).

Yukarıdaki liste Türklerdeki akrabalık sistemati ini vermektedir. Bu da gösteriyor ki Türklerdeki akrabalık sistemi oldukça güçlüdür. Bir toplumda akrabalı ın temelini aile olu turmaktadır. Aile birli inin da ılması ve bozulması, akrabalık ba larını zayıflatmakta; bunun neticesinde de akrabalık kavramı daralmakta dilde önceleri ayrıntıyı, özeli, ayrıcalı ı tanımlayan adlar bu niteli ini kaybederek git gide daha geneli anlatır hale gelmekte bazı adlar ise tamamen kullanımdan dü mektedir.

Akrabalık adları açısından önemli olan, toplumsal ya amın sürdürülebilir olmasıdır. Toplumsal hayatı ya ayabilme ne kadar üst seviyede olursa akrabalık ba ve adlarının kullanımı o kadar yaygın ve çok olur. Ancak toplum sanayile tikçe, toplumsallıktan bireyselle meye yöneldikçe akrabalık ba ve adları gittikçe kaybolacak; zamanla nasıl dil ölümü gerçeikle iyorsa akrabalık ba ve ad ölümü de gerçeikle ecektir.

Tuncer Gülensoy’un yapımı oldu u tasnife göre Türkiye Türkçesi a ızlarında tespit etti imiz akrabalık adları a a ıdaki gibidir.

I. Akraba Anlamındaki Terimler

A. Kan Yoluyla Akrabalık Bildiren Terimler

1. Dede:

Torunu olan erkek, büyük baba, büyük peder (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 604).

a ababa: büyük peder, dede. ST AT

abba: dede. BGYA

ata: dede. AYA

a ababa: dede. KMA

tede: dede. TA

dide: dede. BGYA

Ayrıca Anadolu a ızlarında yukarıdaki adlandırmaların dı nda “dede” kelimesinin farklı bir akrabalık adı daha mevcuttur.

dede: baba. AKD

dede: baba. K A

2. Nene:

Torunu olan kadın, büyük anne, nene (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1772). Buradaki nene ile ilgili adlandırmalarda anneanne veya babaanneyi ayırmadık hepsini toplu verdik. Adlandırmaların açıklama kısmında bazı ayırıcı bilgiler bulunmaktadır.

nene: nine. TA

beygana: büyükanne. TA

ebe: büyükanne. NÜAYÖ-BBA-KMA

ebe: nine. R HA-BBA

eci: anneanne. K YA

ebe arı: nine. K YA

ebe: anneanne babaanne. E A

eyce: anneanne babaanne. ZBK A

neni: nine. AMA.

gökhene: nine. BBA

anne: nine. BGYA

yakınanne: babaanne. BGYA

eci: dedenin hanımı. AKKYA

mayna: nine, büyükanne. GKA

2. Anne:

Çocu unu dünyaya getiren kadın, ana, valide (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 131).

aba: anne. Z A-VGKHA-TAYA-NEKYA-K YA-OAAD-K GKA-ZBK A-K SKA

abu: anne. YYA

abı: anne. YYA-OAAD

a : anne. A

ana: anne. SM KA

anaç: anne. AAT

anni: anne. E A

valide: anne. K SB A

ane: anne. DA

3. Baba:

Çocu u olmu erkek, peder (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 219).

boba: baba. KYA -YÇA- TA-SDA-K YA-D GBA-ADÜM I-AMA-BGYA-ÇYYA

buba: baba. KYA-TA- HA-SA-S KAD-N YA-K SB A-E A-ADÜM I-GBAA-AMA-BDA-ÇDYA

buba, buva, buvva: baba. U A

buva: baba. Z A-SA-DTYA

bova: baba. K YA
buvva: baba. D GBA
aga: baba. DM A
ede: baba. DM A
ata: baba. K A
dede: baba. K A
bobu: baba. K SB A
a a: baba. KKÇA
dede: baba AKD
atam: baba. BGYA
bava: baba. KBAYA

4. Amca:

Babanın erkek karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 113).

amıca: amca. YYA-Z A-SM KA-SDA-K YA-KMYA-ZBK A-BM KA

emice: amca. TYA-TKA-TA-R HA-R A-K AT

emce: amca. VGKHA

emi: amca. VGKHA

emce: amca. VMA

emmi: amca. TAYA- YA-NEKYA-KMKA-Ç YA-KOYA-KMA-KMMA-K AT-ADÜM I-ADÜM II-BDA-ÇYYA-ÇDYA-ADDA-AKKYA-N YA

ammi: amca. S A

ammı: amca. M A

amuca: amca. SBA

emi, ammi: amca. KMKA

emi: amca. ST AT- KOYA-BM KA

amce: amca. DA

ami: amca. DA

amcı: amca. AMA

emca: amca. BM KA

emıca: amca. BYYA

5. Dayı:

Annenin erkek karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 603). Akrabalık adları içerisinde adlandırmalar noktasında çe itlili in en az oldu u akrabalık adı dayıdır.

dayi: dayı. TA

dayi: dayı. DA

dayko: dayı. GKA

6. Hala:

Babanın kız karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1031).

bibi: hala. YYA-VMA-YYA-TKA- YA-M A-K YA-OAAD-K GKA-HA-EYÖ-K AT-AYA
-ADDA-KBAYA

áme: hala. YÇA

b le: hala. SDA

eme: hala. SOA- YA

ame: hala. AAT

ala: hala. BGYA

7. Teyze:

Annenin kız karde i, ana yarısı (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 2343). Daha çok ses de i ikliklerinden kaynaklanan adlandırmalar olmu tur.

deze: teyze. U A-SA-N KA-KMKA-KEYA-KKÇA-ÇDYA

dezze: teyze. HA- A-SBA-K GKA

deyze: teyze. YYA

teze: teyze. VGKHA

eze: teyze. VMA-E A

tede: teyze. TA

tiyize: teyze. TA

dayaza: teyze. SDA

ame: teyze. K YA

diyaze: teyze. K YA

tiyeze: teyze. ST AT-E A

böle: teyze. KMYA

halti: teyze. DA

haltiya: teyze. DA

tete: teyze. BBA

d ze: teyze. NYA

8. Erkek karde / A abey:

Büyük, küçük erkek karde , aka (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 36).

abay: a abey. GBAA

abe: a abey. KYA-U A-D GBA-AMA-DA-BM KA-ZBK A

abey: a abey. SDA

abi: büyük erkek karde . NÜAYÖ- YA-SM KA-KMA

a bey: büyük erkek karde . SAK A

bilader: erkek karde . SAK A-U A-SDA-BMA

abey: büyük karde . SKA
ede: büyük erkek karde . K YA-KMA
a a: büyük karde . DM A-Ç YA-R A-K SB A-BGYA
ece: a abey. ÇA
lele: a abey karde . ST AT
aba: abi. DTYA
efe: abi. BBA
bıra: karde . KBAYA
keko: a abey. BM KA
biya: erkek karde lerden en büyü üne verilen ad. AKKYA

9. Kız karde /Abla:

Bir kimsenin bayan karde i veya bayan büyü ü (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 5).

aba: abla, büyük karde . KYA-SA-SYAÖ-M A-KEYA-YYA-K YA-AAT-K SB A-KMYA-ADÜM I-BDA-BMA-AA.

cice: abla. U A
bacı: kız karde YA-VGKHA-VMA-TAYA- YA-S SS A-KMKA-DM A-Ç YA-DA-BM KA
ablo: abla. ABLA.TA
ablu: abla. TA
aca: abla. SKA
abıla: abla. K YA-K YA-ADÜMI
abru: abla. AAT
abula: abla. OAAD
abula: abula. R A
able: abla. E A-BS KA
apba: büyük kız karde . KMA
bacı: kız karde . AT
bıtta: abla. GBAA
abılcık: abla. BBA
abu: abla. BGYA
bila: kız karde

10. Kuzen:

Teyze, dayı. hala veya amca çocu u (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1551).

böle: teyze çocu u. K YA
emmite: emmi o lu. HA
emmite: amcao lu. i A
böle: teyze çocu u. KKÇA

yiye: ye en. TAYA

yiye: ye en. K YA

ye n: ye en. OAAD

torun: ye en. R A

karda kızan: ye en. BGYA

yö en: ye en. A

11. Çocuk/Bebek:

Yeni do an çocuk (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 290).

u ak: evlat. TYA

u ak: çocuk. R HA

çava: erkek çocuk. A AD

a çik: kız çocu u. A AD

ça a: çocuk. ADDA

u a : çocuk. NYA

12. O ul:

Erkek evlat (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1790).

ulan: o lan. TYA

olan: erkek evlat.. SDA-S KAD-YÇA-U A

l: o ul. KEYA-SA-SM KA-YS A-HA-ÇDYA

o ul: erkek evlat. KMYA

kedana: o ul. AE A

13. Kız:

Di i çocuk (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1434).

gız: kız. BDA-M A-KBAYA-NYA...

gıs: kız. AKKYA-ÇDYA-BGYA

14. Torun:

Bir kimseye göre çocu unun çocu u (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 2375).

neve: torun. VGKHA

netice: torun. A AD

B.) Evlilik Yoluyla Akrabalık Bildiren Terimler:

1. Koca:

Bir kadının evlenmi oldu u erkek, e , zevç (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1454).

er: koca. VGKHA- ST AT-K A-KMA

ki i: koca. VMA-AAT

herif: koca. N KA-KMMA-K GKA

appo: koca. ST AT

ergi i: koca. E A

beg: koca. AA

2. Karı:

Bir erkeğin evlenmiş olduğu kadın, eşi, refika, zevce (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1328).

arvad: eşi. VGKHA

avrat: eşi. NÜAYÖ

romni: eşi. Karı. (Eski ehir)A AD

avrad: eşi. KMMA

avrat: eşi. ADDA

3. Kaynata:

Kocaya veya kadına göre birbirlerinin babası, kayınbaba, kayınpeder (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1369).

ayınata: kayınbaba. KYA- Z A- GBAA

keynata: kayınbaba. VGKHA

keyinbaba: kayınbaba. VMA

keynete: kayınbaba. VMA

kaynada: kayınbaba. TA

ayınbaba: kayınbaba. SM KA

ayınnata: kayınbaba. DMA

ayınata: kayınbaba. AAT

kayınpeder: kayınbaba. BM KA

babacık: kaynata. BBA

4. Kaynana:

Kocaya veya kadına göre birbirlerinin annesi, kayınvalide, hanımanne (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1368).

ayınna: kayınvalide. KYA-U A-DMA-GBAA

anyana: kayınvalide. YÇA-TAYA-KMKA

keynana: kayınvalide. VGKHA

ayınna: damadın annesi. SKA

anacık: kaynana. BBA

5. Eni te:

Bir kimsenin kız kardeşi veya kadın hısımlarından birinin kocası (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 801).

ini te: YÇA

eni de: SM KA

6. Yenge:

Bir kimsenin karde inin, dayısının veya amcasının karısı (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 2571).

yinge: amca ya da dayının karısı. TAYA-N YA-KMYA-K A

kenge: yenge. K YA

yenge: amca ya da dayının karısı. DM A

abıla: yenge. Ç YA

yengi: amca ya da dayının karısı. AMA

inge: amca ya da dayının karısı. BGYA

y ñge: amca ya da dayı karısı. NYA

uccana: amca karısı. KMA

hatuncu : yenge. ST AT

7. Kayın Birader:

Kadın veya kocaya göre birbirlerinin erkek karde i, kayınbirader (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 1364).

keyin: kayın birader. VMA

ini: kadının kayın biraderi. AAT-K SB A

ayıncı: kayınbirader. GBAA

gönam: küçük kayın. GBAA

kayın: kayın birader. BM KA

efe: büyük kayın. K YA

a alık: gelinin a abeyi. BGYA

ayınçı: kayın. DMA

kayınçu: kayın. BGYA

8. Bacanak:

E leri karde olan erkeklerden her biri (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 222).

bacana : AA

9. Baldız:

Erke e göre e inin kız karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 243).

baldız: evli kadının kız karde i. KBAYA-EYÖ-AMA

balduz: baldız. M A- DVA

10. Elti:

Karde e lerinden her birinin ötekine göre adı. Bir kadının kocasının kız karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 791).

elti: erkek karde hanımlarının birbirine göre durumu. KMYA

11. Görümce:

Bir kadının kocasının kız karde i (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 971).

görümce: kocanın kız karde i. K SB A- KMKA-NEKYA

görüm: evli kadının kocasının kız karde i. M A

12. Damat:

Evlenmekte olan bir erkeğe, evlenme töreni sırasında verilen ad, güveyi (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 590).

damed: damat. KYA

úva: damat. YS A- K YA

güvey: damat. Z A- ZBK A-VGKHA

gevi: damat. VGKHA

ıyev: damat. VMA

güve: damat. SA-Ç YA-BGYA

zava: damat. M A

úv : damat. YÇA

güye: damat. DVAS B-KMYA

úya: damat. Ç YA

özne: damat. ÇA

uyyo: damat. AAT

yezne: damat. K A

güva: damat. ADÜMI

gúva ı: damat. BM KA

Yukarıdaki adlandırmaların dışında eğerinin ailesinin evinde oturan damada, iç güveyisi denir. Bununla ilgili olarak da farklı adlandırmalar mevcuttur.

iç güveyi: iç güveyi. Y KYTA

iç güveyi: iç güveyi. AAT

13. Gelin:

Evlenmek için hazırlanmış, süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 921).

bibigelin: büyük gelin. KMYA

celun: gelin. K AT

III. Akrabalıkla İlgili Sözcükler

1. Üvey:

Yasaca akraba sayılan aralarında kan bağı bulunan /Yalnız yasaca akraba sayılan, aralarında kan bağı bulunmayan, öz olmayan (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 2547).

anı : üveyana. U A

besleme: evlatlık büyütülen çocuk. D GBA

oyuncak: üvey çocuk R A

oyuncana: üvey ana R A

ögey: üvey. KBAYA

2. Dünür:

Eğerin baba ve analarının birbirlerine göre durumu (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 735).

düür: dünür. ÇA-A AD

dünür: kızbabası. AAT

düürü: dünür. A AD

dünür: kız ve ya erkek babası. KMA

dünür: kız veya erkek babası. SOA

dünür: kız ya da erkek babası. GBAA

dünürü: kadın dünür. BGYA

dünür: gelin veya damadın babası. BÜYA

duñur: gelin ya da damadın babası. NYA

3. Sa dıç:

Düünde gelin veya damada kılavuzluk eden kimse (Büyük Türkçe Sözlük, 2011: 2004).

sade , sadıç: sa dık. U A

sa duç: sa dıç. VGKHA

sadıç: sa dıç. SYAÖ- BDA

sadı : sa dıç. SDA

sadıç: sa dıç. K YA

sa du : sa dıç. AA

sa düç: sa dıç. KBAYA

o bin: sa dıç. KBAYA

SONUÇLAR

“Türkiye Türkçesi A ızlarında Akrabalık Adları” adlı çalı mamız bu alanda yapılmı yüksek lisans, doktora tezleri ve basılmı kitapların taranması sonucunda ortaya çıkarılmı tır. Bu çalı ma sonucunda a a ıdaki sonuçlara ula ılmı tır:

Çalı mamızdaki sınıflandırma, akraba anlamındaki isimler, evlilik yoluyla akrabalık bildiren adlar, akrabalık ile ili kili sözcükler ekinde üç ba lıkta toplanmı tır. Türkiye Türkçesi A ızlarında zincirleme isim tamlamasıyla kurulan uzak akrabalık(annemin amcasının gelinin kız karde i...) adları pek kullanılmamı tır. Akrabalık adlandırmaları içerisinde en fazla çe itlilik “teyze” akrabalık olgusuna verilmi tır.

Kullanılan akrabalık adlarının bir kısmı fonetik-morfolojik (keyin, kayin, ayıncı, ayıncı, kayınçu) de i ikliklerden kaynaklananlardır. Bir kısmı ise aynı kavramı kar ılayan farklı adlandırmalar (ini: kadının kayın biraderi, gönem: küçük kayın, efe: büyük kayın, a alık: gelinin a abeyi) ekinde kar ımıza çıkmaktadır.

Taramalarımız sonucunda akrabalık adı olmayan ancak akrabalık olgusuna yönelik kullanılan bazı kelimeler tespit edilmi tır (elkızı, ni annı). Bunlar sınıflandırma dı nda tutulmu tur. Kirve kelimesi taradı ımız metinlerde kar ımıza çıkmı tır. Ancak kelime tasnifimize uygun olmadı ı için akrabalık terimi olarak de erlendirilmemi tır.

Türkiye Türkçesi a ızlarında büyükbaba-büyükanne akrabalık adının kullanımında bir netlik yoktur. Bu iki terim hem annenin hem de babanın babası ve annesi olarak kullanılmaktadır. Ayırıcı birtakım adlandırmalar vardır ki ancak bunlar bölgesel olup yaygınlık kazanamamı tır.

Türkiye Türkçesi a ızlarında bir kelime birden fazla akrabalık kavramını kar ılayabilecek ekilde de kullanılmı tır: dede: baba. AKD, dede: baba. K A, dide: dede. BGYA. Türkiye Türkçesi

a ızlarında kullanılan akrabalık adlarının pek ço unun kökeni Türkçedir (nine, kaynata). Ancak ödünç kelimeler de akrabalık adı olarak kullanılmı tır (emmi, valide). Bunların yanında hem Türkçe hem de yabancı dillerden alınmı kelimelerin bir arada kullanılmasıyla olu mu olanlar da vardır (amca kızı, amca o lu).

Türkiye Türkçesi a ızlarındaki akrabalık adları yapıları bakımından basit (baldız, teyze), birle ik (a abey, üvey anne) ve türemi (karde , o lan) olarak üç grupta toplanmı tır.

Kısaltmalar:

Makalemize konu olan “Türkiye Türkçesi A ızlarında Akrabalık Adları” tespit edilirken yararlanılan yayımlanmı veya yayımlanmamı yüksek lisans, doktora tezleri ve basılmı kitaplarla ilgili kısaltmalar a a ıdaki gibidir:

- AA: Adilcevaz A zı
AAA: Amasya Aydınca A zı
AAT: Anadolu A ızlarından Toplamalar
ADDA: Akçada Do an ehir Derende A zı
AE A: Ankara Evren lçesi A zı
AKKYA: Akkı la ve Yöresi A ızları
AYA: Akçada Yöresi A ızları
ADÜM I: Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme I
ADÜM II: Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme II
A AD: Anadolu lleri A ızlarından Derlemeler
AKD: Arpaçay Köylerinden Derlemeler
AMA: Aydın Merkez A zı
BBA: Balıkesir Bigadiç A zı
BDA: Ba makçı ve Dazkırı A zı
BGYA: Biga Yöresi A zı
BMA: Bayat Merkez A zı
BM KA: Bingöl Merkez lçe ve Köyleri A ızları
BS KA: Bilecik Sö üt lçesi ve Köyleri A zı
BÜYA: Bünyan ve Yöresi A ızları
BYYA: Bo azlıyan ve Yöresi A ızları
ÇA: Çukurova A ızları (Adana Osmaniye illeri)
ÇDYA: Çiçekda ı ve Yöresi A ızları
Ç YA: Çorum skilip Yöresi A zı
ÇYYA: Çay Yörük A zı
DA: Diyarbakır A zı
D GBA: Denizli li Güney ve Güneybatı Bölgesi A ızları
DMA: Dalaman A zı
DVA: Develi A zı

- DVAS B: Devrez Vadisi A zı Ses ve ekil Bilgisi
DM A: Divri i Merkez lçe A zı
DTYA: Do u Trakya Yerli A zı
E A: Edirne li A ızları
ER A: Erzurum li A ızları
EYA: Eski ehir ve Yöresi A ızları
EYÖ: Erzincan ve Yöresi A zı
FEA: Fethiye A zı
GBAA: Güneybatı Anadolu A ızları
GKA: Gönen ve Köyleri A zı
HA: Hassa A zı
A: scehisar ve hsaniye A zı
KBAYA: Keban Baskil A ın Yöresi A ızları
KDYA: Kavaklıdere ve Yöresi A zı
KEYA: Korkuteli ve Yöresi A ızları
K A: Kars li A ızları
K AT: Kuzeydo u llerimiz A ızlarından Toplamalar
K GKA: Kayseri li Gömürgen Kasabası A zı
K SB A: Karaman li Sarıveliler ve Ba yayla lçeleri A zı
K SKA: Kayseri ncesu lçesi Suba ı Köyü A zı
K YA: Kepsut lçesi ve Yöresi A ızları
KKÇA: Karakeçili A zı
KMA: Kayseri Merkez A zı
KMKA: Kilis Merkez ve Köy A ızları
KMYA: Kaman ve Yöresi A zı
KMMA: Kahramanmara Merkez A zı
KOYA: Karlıova ve Yöresi A zı
KRMYA: Karaman ve Yöresi A zı
K YA: Kır ehir ve Yöresi A ızları
KYA: Kütahya ve Yöresi A ızları
M A: Malatya li A ızları
NEKYA: Ni de li Elmalı Kasabası ve Yöresi A ızları
N KA: Ni de li çmeli Kasabası A zı
N YA: Ni de ve Yöresi A ızları
NÜAYÖ: Nev ehir li Ürgüp ve Avanos Yöresi A ızları
NYA: Nev ehir ve Yöresi A ızları

- OAAD: Orta Anadolu A ızlarından Derlemeler
R A: Rize li A ızları
R HA: Rize li Hem in A zı
SA: Sivaslı A zı
SAK A: Sakarya li Kaynarca lçesi A zı
SBA: Saimbeyli(Adana) A ızları
SDA: Sultanda ı A zı
S A: Sakarya li A ızları
S FS A: Sakarya li Ferizli ve Sö ütlü lçeleri A zı
S KAD: Salihli lçesi ve Köyleri A ızlarından Derlemeler
SKA: Sarıcakaya A zı
SM KA: Sivas Merkez lçe ve Köyleri A zı
SOA: Suluova A ızları
ST AT: Sivas ve Tokat lleri A ızlarından Toplamalar
SYAÖ: Sandıklı ve Yöresi A zı Özellikleri
A: av at A zı
HA: uhut A zı
ÖYA: abanözü Yöresi A zı
YA: arkı la ve Yöresi A ızları
TA: Trabzon A zı
TAYA: Talas ve Yöresi A ızları
T S KAD: Tekirda li Saray lçesi ve Köyleri A ız Derlemeleri
TKA: Torul ve Kelkit A ızları
TYA: Trabzon ve Yöresi A ızları
U A: U ak li A ızları
UYA: Ula ve Yöresi A ızları
YÇA: Yozgat Çandır A zı
VGKHA: Van Gölü Kuzey Havzası A ızları
VMA: Van ve Merkez A zı
Y A: Yapraklı lçesi A zı
YKYA: Yerköy ve Yöresi A ızları
Y KYTA: Yozgat li Kadı ehri ve Yöresi Türkmen A ızları
YS A: Yozgat Sorgun lçesi A zı
YYA: Yozgat ve Yöresi A ızları
Z A: Zonguldak li A ızları
ZBK A: Zonguldak Bartın Karabük leri A ızları

Kullanılan Transkripsiyon ıretleri

ıretler	Ses De ıerleri
-	Normalden uzun ünlü
~	Geniz ünlüsü
.	Normalden kapalı ünlü
“	Yarı ince/yarı kalın ünlü
	Ulama i ıreti

Harfler

á	Yarı kalın, düz-geni (a-e)arası ünlü
	Normalden uzun a
	Yarı geni , düz ince(e-i)arası ünlü
	Normalden uzun e
	Tonlu, orta damak g ünsüzü
	Tonsuz, orta damak, sızmalı h (hırıltılı) ünsüzü
	Tonsuz, orta damak patlamalı k ünsüzü
ñ	Damaklı geniz konsonu
ú	Yarı kalın, yuvarlak, dar(u-ü arası) ünlü
	Normalden uzun o
	Normalden uzun ö

KAYNAKÇA:

Aksan D., 1998; Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, TDK Yay., Ankara.

Binler M. Z., 2006; Türk Dünyası Aile ve Akrabalık Terimleri Sözlü ü, Selenga Yay., stanbul.

Cafero lu A., 1972; “*Ka garlı Mahmut’ a göre Akraba Adları*”, Türk Dili, C. XXVII, S. 253, s. 23-26

Dilek F. G., 2008; “*Altay Türklerinde Akrabalık*”, Ahmet Bican Ercilasun Arma anı, Akça Yay., s. 541-563.

Emiro lu S., 2012; “*Türkçe Sözlükteki Adlarının Tasnifi*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, Fall 2012, p. 1691-1710, Ankara-TURKEY.

Gülensoy T., 1974; “*Altay Dillerindeki Akrabalık Adları Üzerine Notlar*”, TDAY Belleten 1973-1974, TDK, Ankara, s. 283-318.

Gömeç S., 2001; “*Divan’u Lügat’it Türk’te Akrabalık Bildiren Terimler*”, Türk Kültürü S. 464, s. 714-724, Aralık, Ankara.

Tekin T., 1960; “*Amca ve Teyze Kelimeleri Hakkında*”, TDAY Belleten 1960, s. 283-294.

ener E., 1988; Türk Medeni Kanunu, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi.

Özer M. A., 1981; Türk Halk Biliminde Dü ün-Evlilik-Akrabalık Terimleri Sözlü ü, Ankara, Ziya Gökalp Derne i Yayınları, Aslımlar Matbaası.

Li Y. S., 1999; Türk Dillerinde Akrabalık Adları, Türk Dilleri Ara tırmaları Dizisi, Simurg Yay., stanbul.

Yararlanılan Tez ve Kitaplar

Abaz A., 2004; Çorum- skilip ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Acer F., 2003; Yerköy ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Akçam M., 1999; Torul ve Kelkit Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Akçata A., 1996; Çay Yörük A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Akçay H., 1997; Sivashlı A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Atmaca E., 2005; Korkuteli ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Avcı Y., 1998; Amasya Aydınca A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Bacı H., 1997; Sarıcakaya A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Balcı N., 2000; Gönen ve Köyleri A ızlarının Ses ve ekil Özellikleri, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Bada C., 1992; Akçada Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, nönü Üniversitesi, Malatya.

Bayraktar F. S., 2000; Kayseri Merkez lçe A zı, Yayınlanmamı Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.

Buran A., 1997; Keban, Baskil ve A ın Yöresi A ızları, TDK Yay., Ankara.

Bülbül G., 2007; Balıkesir Bigadiç A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Büyükakka A., 1996; Ni de ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Cafero lu A. 1995; Orta Anadolu A ızlarından Derlemeler Ni de, Kayseri, Kır ehir, Yozgat, Ankara vilayetleri ile Af ar, Saçıklaralı ve Karakoyunlu Uruklarının A ızları, TDK Yay., Ankara.

Cafero lu A., 1994; Anadolu A ızlarından Toplamalar, TDK Yay., Ankara.

Cafero lu A., 1994; Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme I. Balıkesir, Manisa, Afyonkarahisar, sparta, Aydın, zmir, Burdur, Antalya, Mu Ja, Denizli, Kütahya Vilayetleri A ızları, TDK Yay., Ankara.

Cafero lu A., 1994; Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme II. Oyunlar, Tekerlemeler, Yanılmaçlar ve Oyun İstılahları-Konya, sparta, Burdur, Kayseri, Çorum, Ni de Vilayetleri Oyunları, TDK Yay., Ankara.

Cafero lu A., 1995; Anadolu lleri A ızlarından Derlemeler, TDK Yay., Ankara.

Cengiz M., 1998; Saimbeyli (Adana) A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .

Çolako lu B. K., 2003; Trabzon A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Ni de Üniversitesi, Ni de.

Demir N. ve en Ü., 2006; Sivas li ve Yöresi A ızları, Gazi Kitabevi, Ankara.

Demiray E., 2003; Kepsut lçesi ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Ni de Üniversitesi, Ni de.

Dinar T., 2006; Ba makçı ve Dazkırı A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Do an ., 1991; Bünyan ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 1991.

Do an ., 2001; Sivas Merkez İçe ve Köyleri A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Elgün A., 1993; Akkılıla ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Ercilasun A. B., ve Olcay S., ve Aslan E., 1998; Arpaçay Köylerinden Derlemeler, TDK Yay., Ankara 1998.

Erdoğan F., 2007; Şuhut ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Eren M. E.,1997; Zonguldak-Bartın-Karabük İlleri A ızları, TDK Yay., Ankara.

Ersoy N. A., 2001; Fethiye A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Mu la Üniversitesi, Mu la.

Erten M.,1994; Diyarbakır A ızı, TDK Yay. , Ankara.

Gedizli M., 1999; Kavaklıdere ve Yöresi A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Mu la Üniversitesi, Mu la.

Gemalmaz E., 1995; Erzurum lili A ızları I, II, III, TDK Yayınları, Ankara.

Gönen M. E., 2003; Van Gölü Kuzey Havzası A ızları, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Guvci K., 2004; Kayseri- ncesu İçesi Suba ı Köyü A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Gül R., 1993; Kilis Merkez ve Köyleri A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Gülensoy T., 1988; Kütahya Yöresi A ızları, TDK Yay., Ankara.

Gülseren C., 2000; Malatya lili A ızları, TDK Yay., Ankara.

Gülsevin G., 2002; U ak lili A ızları, TDK Yay., Ankara.

Günay T., 1978; Rize lili A ızları, Kültür Bakanlığı ı Yay., Ankara.

Gün en A., 2000; Kır ehir ve Yöresi A ızları, (nceleme-Metinler-Sözlük), TDK Yay., Ankara.

Ha imi A., 2001; Hassa A ızı ncelemesi, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Hünerli B., 2006; Kırklareli Babaeski Merkez İçesi ve Köyleri A ız ncelemesi, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.

İaslan Ü., 2006; Yozgat-Çandır A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Kalay E.,1998; Edirne lili A ızları, TDK Yay., Ankara.

Karada , S., 2001; Dalaman A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Mu la Üniversitesi, Mu la.

Karaman S., 1997; Çiçekda ı ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Karasakalo lu N., 2005; Aydın Merkez A ızı, Yayınlanmamı Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Karatekin S., 2003; Ni de lili-Elmalı Kasabası ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Ni de Üniversitesi, Ni de.

Kele ., 1986; abanözü Yöresi A ızı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Çankırı.

- Kılıç M., 2001;** Kahramanmara Merkez A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmara Sütçü mam Üniversitesi, Kahramanmara .
- Kibar O., 1998;** Biga Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kiremit M., 1986;** Yapraklı İçesi (Çankırı) A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kora H., 1992;** Karaman ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Korkmaz Z., 1994;** Güney-Batı Anadolu A ızları, TDK Yay., Ankara.
- Korkmaz Z., 1994;** Nev ehir ve Yöresi A ızları, TDK Yay., Ankara.
- Korkmazlar A., 1991;** Talas ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Küçükaslan C., 2005;** Sakarya li Ferizli ve Sö ütlü İçeleri A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Küçük P., 1988;** Bingöl Merkez İçe ve Köyleri A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .
- Manav A., 2006;** Denizli'nin Güney İçesi A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Olçay, S., 1995;** Do u Trakya Yerli A zı, TDK Yay., Ankara.
- Oyar A., 1998;** Salihli İçesi ve Köyleri A ızlarından Derlemeler, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Öçalan M., 2004;** Sakarya li A ızları, Yayınlanmamı Doktora, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Öründü F., 2001;** Trabzon ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Özden M., 2000;** Bilecik li, Sö üt İçesi ve Köyleri A ız Ara tırması, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Özer O., 1990;** Karlıova ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .
- Özkan ., 2001;** Sandıklı ve Yöresi A ız Özellikleri, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Öztürk ., 2001;** Adilcevaz A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversite si, Van.
- Pehlivan S., 2002;** Rize li Hem in A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Pilancı H., 1991;** Eski ehir ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Polat F., 2000;** av at ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Sa ır M., 1995;** Erzincan ve Yöresi A ızları, TDK Yay., Ankara.
- Sarıyıldız N., 1996;** Bo azlıyan ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Sinan A. T., 1992;** Akçada , Do an ehir ve Darende A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .
- ahin E., 1999;** Bayat Merkez A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

enyi it Y., 2006; Sultanda ı A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Ta P., 2006; arklı la ve Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Tekdal ., 2001; Sakarya lı Kaynarca lçesi A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Türedi K., 2002; Karaman lı Sarıveliler ve Ba yayla lçeleri A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Ümüt A., 2006; Yozgat Sorgun lçesi A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Ya cı ., 1986; Devrez Vadisi A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yavuz S., 2003; Karakeçili A zı (Kırıkkale), Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .

Yelok V. S., 1999; Divri i Merkez lçe A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Ye ilöz Z., 1993; Nev ehir lı Ürgüp ve Avanos Yöresi A ızları, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Yıldırım A., 2004; Ni de li çmeli Kasabası A zı, Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Yıldırım F., 1999; Çukurova A ızları-Adana ve Osmaniye A ızları, Yayınlanmamı Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.